

hódolatot meghaladóan személyiségének integráns része volt, és mely a magánélet egészen meglepő területein is megnyilvánult.

Bíró Tamás

**„...milyen jó dolog magyar zsidónak lenni, de ez mar egy másik vita temaja...”
Lojalitáshierarchiák egy késő 20. századi digitális korpuszban**

A Zsidó Fiatalok Magyarországi Egyesülete (UJS) által 1997 őszén alapított Córesz levelezési lista egyike a digitális kor hajnalából származó, máig kiaknázatlan, azonban a kortárs magyar zsidó történelem kutatása szempontjából jelentős forrásoknak. A Facebook és a kommentelési lehetőséget biztosító számos online újság, blog korában szinte elképzelhetetlen, hogy 22 évvel ezelőtt még csak egyetlen elektronikus kommunikációs csatorna állt a magyar(országi) zsidó fiatalok – és kevésbé fiatalok – rendelkezésére. Előadásom során a Córesz archívumában térképezem fel a lojalitáshierarchiákat az ezredfordulón.

A Córesz levelezési lista által szolgáltatott társadalmi minta nem reprezentatív a korabeli magyar(országi) zsidóságra nézve, bárhogy is értelmezzük az alapsokaságot. Az alapító ifjúsági szervezet és az alkalmazott modern technológia következtében elsősorban (de messze nem kizárólag) fiatal, öntudatos zsidók levelezésébe kapunk betekintést, akik a modern magyar társadalomhoz és a zsidó hagyományokhoz egyaránt kötődnek, a kettő közt ellentétet nem érzékelve. Ennek a generációnak a lojalitáshierarchiája jól rekonstruálható a digitális forrásból, amellyel a lista egyes tagjai egyetértenek, mások vitatkoznak, vallási-ideológiai beállítottságuk és életkoruk függvényében. A Córesz levelezési listán zajló viták következtében a 2000-es évek elején két, egymással ellentétes politikai-társadalmi nézeteket valló „szakadár lista” is létrejött, elsősorban az alapítókénál idősebb generációk képviselőiből, így az ő értékrendjükre is következtethetünk a források feldolgozásával.

Az egymással gyakran összeütköző hierarchiák feltérképezése során számos módszertani nehézségre is felhívom a figyelmet. Az ekkor még új kommunikációs formának számító online térben az őszinte, az eltúlzott, valamint az álnéven, esetleg provokatív céllal kreált személyiségek megnyilvánulásait is forráskritikával kell kezelnünk.

Cieger András

Szimbolikus politika és lojalitáskonfliktusok a dualizmus kori Magyar Királyságban

Az ünnepek, emlékművek, állami szimbólumok, kultuszok és a kiegyezés kapcsán felmerülő morális problémák egyaránt lehetőséget adnak az állami és ellenzéki emlékezetpolitika, a hatalmi reprezentáció és a hozzájuk kapcsolódó legitimációs eljárások, illetve a párhuzamos nemzetépítés jelképekben megtestesülő konfliktusainak, a lokális emlékezetek működésének vagy éppen az egyén szintjén jelentkező lojalitásdilemmáknak a tanulmányozására. A birodalmi, államnemzeti, etnikai, felekezeti nézőpontú vagy éppen az egyént a középpontba állító elemzésekhez pedig gazdag forrást nyújthatnak mind a hivatali, mind a személyes források, valamint a korszak sajtója és művészeti alkotásai.

Előadásunk – amely folytatása kíván lenni az ugyanebben a körben 2014-ben elmondott és 2016-ban megjelent gondolatoknak – ezúttal az 1883. évi XVIII. törvénycikk, valamint az 1890-es években megjelent kormányzati rendeletek kapcsán kiobbant zászló- és címervitát kívánja